

SCHRIFTELIJKE VRAGEN

Vragen van de heer A.G. van Schie
(ingekomen op 31 maart 2014 en
antwoorden door het college verzonden op 24 juni 2014)

Schriftelijke vragen inzake verhuurboten en rondvaart

De weersvoorspellingen laten ons na een milde winter, zomerse dagen in de lente zien. Een mooie gelegenheid voor Utrechters en toeristen om met een bootje te verpozen op de Utrechtse grachten en singels.

Op initiatief van de VVD is het door de gemeente mogelijk gemaakt dat ook een aantal commerciële partijen (fluister)bootjes kunnen verhuren zodat niet alleen de gelukkige Utrechters met een eigen bootje van het water kunnen genieten.

Na een aanbesteding hebben een tweetal partijen ligplaatsen toegewezen gekregen en een vergunning ontvangen om elektrisch aangedreven sloepjes te verhuren. Er zijn daarnaast nog zeker drie andere partijen die dergelijke bootjes verhuren.

De fractie van de VVD heeft hierover de volgende vragen:

1. Klopt het dat de twee partijen die na de aanbesteding een ligplaats en een exploitatievergunning hebben gekregen, exclusiviteit is toegezegd (nota van toelichting) voor het mogen verhuren van fluisterboten op de Utrechtse binnenwateren?

Ja. Twee partijen hebben het alleenrecht tot het gebruiken van de kaden aan de Wittevrouwensingel en aan de Biltse grift ter hoogte van het Hooghiemstraplein ten behoeve van het bedrijfsmatig verhuren van maximaal 2 x zes fluisterboten (electroboten) aan wisselende personen gedurende korte perioden vanuit de twee vastgestelde locaties welke zijn aangegeven in de Havenatlas Utrecht. Deze twee plekken en het aantal boten zijn vastgesteld in 2011 op basis van een evaluatie van de Havenverordening en de activiteiten op de Utrechtse wateren. Bij het vaststellen van de locaties en het aantal boten speelt het veiligheidsaspect een grote rol. We willen geen verhuur vanaf de Oudegracht, omdat dit de drukste vaarroute is. De nu gekozen locaties zijn rustiger en breder water. De boten worden over het algemeen verhuurd aan dagjesmensen die niet noodzakelijkerwijs ervaring hebben met varen. Als zij direct in druk vaarverkeer terecht komen, kan dit gevaar opleveren voor henzelf en voor andere gebruikers van het water.

2. Klopt het ook dat deze partijen is toegezegd dat er tegen de 3 andere partijen die ook elektrische vaartuigen verhuren opgetreden zou worden middels handhaving en indien nodig zelfs bestuursdwang?

Handhaving is een wettelijk toegekende bevoegdheid en het is vaste rechtspraak dat bestuursorganen een beginselplicht tot handhaving hebben, anders dan in zeer bijzondere gevallen. Dit is niet onderhevig aan of afhankelijk van toezeggingen daarover.

3. Hoe gaat de gemeente om met bestaande en nieuwe ondernemingen die bootjes verhuren ten behoeve van de Utrechtse binnenwateren, maar die geen vergunning hebben ontvangen na de aanbesteding? Hoeveel ondernemingen hadden vóór de aanbesteding al een vergunning om verhuurbootjes te exploiteren op het Utrechts binnenwater? Worden al deze ondernemingen op dezelfde wijze behandeld? Zo nee, waarom niet?

Wij toetsen of de uitgeoefende activiteiten vergunningplichtig zijn. Alle ondernemers worden op dezelfde wijze behandeld. Voor de verhuur van electroboten zijn we gebonden aan de bovengenoemde aanbesteding. Als we andere partijen dan de twee concessiehouders toestaan fluisterboten te verhuren, handelen we onrechtmatig jegens de concessiehouders en kunnen we daarvoor aansprakelijk worden gesteld. De concessies zijn verleend voor een periode van zeven jaar. Deze termijn loopt af in april 2020.

De VVD fractie is van mening dat voor het commercieel gebruik van de Utrechtse binnenwateren een *eenduidig beleid* en een *gelijk speelveld* uitgangspunten moet zijn voor een goede marktwerking en optimale keus van de consument.

4. Welk beleidskader en welke wettelijke regels zijn van toepassing op de verhuur van fluisterboten, roeiboten, kano's, waterfietsen en andere vaartuigen? Is het wenselijk of mogelijk om onderscheid te maken tussen verschillende soorten verhuurboten? Is het op grond hiervan mogelijk om partijen uit te sluiten van de verhuur van vaartuigen ten behoeve van recreanten in Utrecht?

De Havenverordening Utrecht 2006, de Havenatlas (uitvoeringsbesluiten op grond van de Havenverordening), Wabo, Beleidskader: Evaluatie open rondvaart 2011, collegebesluit 18 december 2012, brief aan de Raad 16 januari 2013, Bestek fluisterboten 2013. De regelgeving en de beleidskaders vormen een samenhangend geheel. Onderscheid in soorten is in de havenatlas gemaakt door bijvoorbeeld de aanduiding van de ligplaatsen voor waterfietsen nabij de Stadhuisbrug. Zoals hiervoor aangegeven is een concessie verleend voor de verhuur van electrobotten, op grond waarvan nu geen vergunningen meer worden verleend voor de verhuur van electrobotten.

5. Maakt het daarbij uit of een verhuurder in Utrecht gevestigd is? En of hij een ligplaatsvergunning of exploitatievergunning heeft van de Gemeente Utrecht?

Bepalend is of de exploitatie van de verhuurbotten zich richt op de openbare wateren binnen de gemeente Utrecht. In de Havenverordening wordt onder openbaar water verstaan: alle wateren binnen de gemeente Utrecht die al of niet met enige beperking voor het publiek toegankelijk of bevaarbaar zijn. Ook verhuurders buiten Utrecht hebben een exploitatievergunning nodig indien de exploitatie van de verhuurder zich richt op de Utrechtse openbare wateren. Onder het innemen van een ligplaats wordt in de Havenverordening verstaan: het gedurende langere tijd, waaronder tenminste de periode tussen zonsondergang en zonsopgang afgemeerd hebben van een vaartuig in openbaar water of dat gedeelte van het openbaar water dat gebruikt mag worden voor het afmeren van een vaartuig. Als de verhuurbotten ook 's nachts in het water liggen is een ligplaatsvergunning nodig. Als de boten 's nachts uit het water worden gehaald en opgeslagen in een werfkelder of op een aanhanger etc., is geen ligplaatsvergunning nodig.

6. Is bijvoorbeeld de havenverordening van toepassing op alle wateren binnen de Utrechtse gemeentegrenzen, of zijn er ook (delen van) watergangen waarop deze verordening niet van toepassing is? Zo ja, wie heeft daartoe het besluit genomen en waarom? Hoe verhouden de havenatlas en de havenverordening zich in dit verband tot elkaar?

De Havenverordening is van toepassing op alle openbare wateren in de gemeente Utrecht. In voorkomende gevallen kan het zo zijn dat tevens regelgeving van andere waterbeheerders dan de gemeente Utrecht van toepassing is. Het vaarwegbeheer is te splitsen in het nautisch beheer (de zorg voor een vlotte en veilige afwikkeling van de scheepvaart door onder meer bewegwijzering en handhaving van (vaar)regels) en het onderhoud van de vaarwegen. Bij de instelling van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden is onder meer vastgelegd dat het vaarwegbeheer over de Kromme Rijn bij dat schap berust. In bestuurlijke afspraken daterend van 2000 en 2002 tussen HDSR en de gemeente Utrecht is vastgelegd dat het vaarwegbeheer over het stedelijk deel van de Kromme Rijn bij de gemeente Utrecht ligt en daarbuiten bij HDSR. De grens ligt bij de Waterlinieweg. Voor het deel van de Kromme Rijn tussen de Waterlinieweg en de gemeentegrens met Bunnik (de A27) is HDSR bevoegd gezag. In de Havenatlas is voor de verschillende categorieën vaartuigen vastgelegd waar binnen de Utrechtse wateren ligplaats mag worden ingenomen, mits een ligplaatsvergunning als bedoeld in de Havenverordening is verleend.

7. Welke rol hebben de waterschappen hierin? Hebben verhuurders van gemotoriseerde vaartuigen ook ontheffingen nodig van het waterschap om op de in de gemeente bevaarbare wateren te mogen verhuren? Zo ja, hebben alle ondernemingen deze ontheffingen ook daadwerkelijk aangevraagd en ontvangen? Welke afwegingen maakt het waterschap voor dergelijke aanvragen en vindt daarover overleg plaats met de gemeente?

Zie voor de rol van het waterschap svp het antwoord op vraag 6. Over individuele aanvragen vindt geen overleg plaats; het waterschap heeft hierin een eigen bevoegdheid.

8. Klopt het dat er diverse beroeps- en bezwaarprocedures lopen van exploitanten tegen de gemeente met betrekking tot het gebruik van de binnenwateren? Zo ja, kan het college de commissie stad en ruimte –al dan niet vertrouwelijk– informeren over de aard van deze procedures?

Ja, er is 1 bezwaarschrift in behandeling en er is 1 beroepschrift ingediend. Dit betreft dezelfde ondernemer

Er zijn geen wettelijke voorschriften die zich verzetten tegen het informeren van de commissie Stad en Ruimte over zaken die “onder de rechter zijn” of in de bezwaarfase verkeren.

9. Zijn alle voorzieningen ten behoeve van de verhuurbootjes naar tevredenheid aangelegd en is het op beide vergunde plekken dit voorjaar al mogelijk om veilig aan te meren en op te stappen in de bootjes? Is er goed ambtelijk contact met de verhuurders en zijn gemeente en commerciële partners tevreden over de uitgangspunten en kaders van de exploitatie?

Ja. In het bestek voor de concessie van de fluisterboten is aangegeven dat de gemeente zorg draagt voor de aanleg van een oplaadpunt op haar kosten en het aanbrengen van ogen en ladders voor drenkelingen op de kade. Deze voorzieningen zijn vorig jaar aangebracht. Ons is gerapporteerd dat het ambtelijk contact goed is. In dat contact en op bestuurlijk niveau hebben de inschrijvers, aan wie de concessies gegund zijn, na de gunning aangegeven dat zij bij nader inzien de voorwaarden graag anders ingevuld zouden zien. De gemeente heeft de voorzieningen (ringen aan de kade en elektriciteit) aangelegd zoals overeengekomen bij de aanbesteding. De exploitanten wilden graag dat de gemeente ook aanlegsteigertjes voor ze zou bouwen. Dit was niet zo afgesproken in de aanbesteding. De exploitanten hebben hier ook niet voor betaald. Een van de exploitanten heeft inmiddels zelf aanlegsteigertjes gebouwd. De andere exploitant is hier (nog) niet toe overgegaan.

10. Is het college bereid om met de vijf bestaande commerciële partijen die verhuurbootjes exploiteren in gesprek te gaan in een poging voor het komende seizoen goede afspraken met elkaar te maken over gebruik, afdracht en exclusiviteit van de dienstverlening?

Ja, wij zijn tot overleg bereid. Echter de bewegingsvrijheid is beperkt door de hierboven genoemde regelgeving, de aanbestedingsprocedure en de gunning.

De vergunningen voor de gesloten rondvaart zijn sinds enkele jaren en voor onbeperkte tijd ondergebracht bij één onderneming.

11. Is aan deze partij ook een vorm van exclusiviteit toegezegd voor het commercieel gebruik van de gesloten rondvaart? Zo nee, is het college dan bereid te onderzoeken of er interesse is voor andere exploitanten voor de gesloten rondvaart om actief te worden op het Utrechtse binnenwater? Zo ja, hoe verhoudt de afdracht van deze partij voor deze vergunning zich tot de aanbestede en vergunde activiteit van de verhuurbootjes?

Nee. De Havenatlas is het beleidskader op grond waarvan exploitatievergunningen zijn verleend voor rondvaartboten langer dan 12 meter. Bij collegebesluit van 9 januari 2007 is een limiet gesteld van 9 gesloten rondvaartboten. Op het moment van vaststellen van de Havenatlas ging het om twee ondernemingen: Schuttevaer en Lovers. Lovers heeft de bedrijfsactiviteiten in Utrecht beëindigd en de rondvaartboten overgedragen. Een onderzoek naar interesse van andere rondvaartbedrijven ligt om die reden niet voor de hand. De exploitatievergunningen zijn toentertijd voor onbepaalde tijd verleend en het toenmalige regime voor het uitgeven van ligplaatsen/concessie was van toepassing.

12. Klopt het dat de aanmeerplaatsen die voor de gesloten rondvaart worden gebruikt exclusief zijn toegewezen? Zo ja, op grond van welk beleidskader of regelgeving is die exclusiviteit toegekend? Zo nee, is het de partijen die op de Utrechtse binnenwateren open rondvaart aanbieden ook toegestaan om op deze plekken passagiers te laten instappen? Zo nee, is het college dan bereid om een plek aan te wijzen –centraal gelegen– waar deze aanbieders passagiers kunnen laten in- en uitstappen?

Ja, de aanmeerplaatsen zijn in de Havenatlas expliciet voor rondvaartboten aangewezen. Het beleidskader daarvoor is de Havenatlas (de juridische vertaalslag van het woonschepenbeleid en het beleid recreatievaartuigen). Er zijn ook opstapplaatsen aangeduid, die voor alle rederijen beschikbaar zijn, met een maximale ligplaatsduur van 15 minuten (bij de Stadsschouwburg, de Maliebrug, de Gaardbrug in de Oudegracht, de Oosterkade en de Veilinghaven)

Ook voor de open rondvaart is een beperkt aantal vergunningen –voor onbepaalde tijd– verleend. Daarnaast zijn diverse partijen zonder vergunning actief.

13. Is het college bereid om het vergunningenstelsel van de open- en gesloten rondvaart, alsmede van verhuurvaartuigen in alle verschijningsvormen te evalueren en naar aanleiding daarvan een eenduidig en eerlijk beleidskader te formuleren voor het commercieel gebruik van het Utrechtse binnenwater? Zo ja, wil het college dan de uitgangspunten daarvoor op korte termijn voorleggen aan de commissie stad en ruimte?

Nee. In 2011 heeft de evaluatie open rondvaart en recreatievaart plaatsgevonden. De commissie Stad en Ruimte is hier uitgebreid over geïnformeerd. De evaluatie heeft tot een groot aantal maatregelen geleid waaronder een uitgebreid onderzoek naar geschikte locaties voor elektrische verhuurboten, waar uiteindelijk de twee locaties voor verhuurboten uit zijn voortgekomen en waarbij is besloten om de huidige exploitatievergunningen voor rondvaartboten te verlengen en het maximaal aantal van 10 open rondvaartboten en 9 gesloten rondvaartboten te handhaven.